

- ❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. વિવિધ પ્રકારના રસ્તાઓ વિશે જાણે અને તે પસાર કરવા માટેના વિવિધ વાહનો વિશે જાણે.
- પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.**
- (૧) ગુજરાતના કયા વિસ્તારમાં બાળકો શાળાએ જવા માટે હોડીનો ઉપયોગ કરે છે ?.....
- (અ) કચ્છનું રણ (બ) બેટ દ્વારકા (ક) ડાંગનો જંગલ વિસ્તાર (ડ) ખંભાતનો અખાત
- (૨) કયા વિસ્તારમાં મુસાફરી કરવા માટે ઊંટગાડીનો ઉપયોગ થાય છે ?.....
- (અ) રણ વિસ્તાર (બ) જંગલ વિસ્તાર (ક) ડુંગરાળ અને પથરાળ વિસ્તાર (ડ) નદી અને ખીણ વિસ્તાર
- (૩) કયા વિસ્તારના બાળકોને શાળાએ જવા માટે ગાઢ જંગલ પસાર કરવું પડે છે ?.....
- (અ) કચ્છનું રણ (બ) બેટ દ્વારકા (ક) મેદાની વિસ્તાર (ડ) ગીરના જંગલ
- (૪) નિધિ અપંગ છે તે શાળાએ જવા માટેનો ઉપયોગ કરે છે.
- (અ) સાઈકલ (બ) પૈડાવાળી ખુરશી (ક) સ્કુટર (બ) રિક્ષા
- (૫) ઉડન ખટોલા માટે નીચેનામાંથી શું સાચું નથી ?.....
- (અ) નીચે તળેટીમાંથી ટોચ પર જઈ શકાય (બ) પથરાળ અને આડાં અવળા રસ્તા પર જઈ શકાય
- (ક) નદી અથવા ખીણની સામે જઈ શકાય (ડ) મજબૂત તારના દોરડાં પર લટકાવેલી ટ્રોલીમાં બેસીને જઈ શકાય
- (૬) જો નદી પર પુલ ન હોય તો તમે સામેના કિનારે જવા શાનો ઉપયોગ કરશો ?
- (અ) હોડી (બ) બળદગાડું (ક) સાઈકલ (ડ) ટ્રેક્ટર
- (૭) નિશા ની શાળા તેના ઘરથી બે કિ.મી દૂર છે તો નિશા શાળાએ કેવી રીતે જતી હશે ?.....
- (અ) ચાલીને (બ) સાઈકલ લઈને (ક) સ્કુટર લઈને (ડ) ‘અ’ અને ‘બ’ બન્ને
- (૮) પાવાગઢ ની ટોચ ઉપર મંદિર સુધી વૃદ્ધ અને અશક્ત વ્યક્તિ ચાલીને જઈ શકતી નથી તો તે કેવી રીતે જઈ શકશે ?
- (અ) ઉચકીને લઈ જવાય છે. (બ) હેલિકોપ્ટરની વ્યવસ્થા છે. (ક) ઉડન ખટોલા ની વ્યવસ્થા છે. (ડ) કોઈ વ્યવસ્થા નથી.
- પ્રશ્ન-૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.**
- (૧) અમદાવાદ જેવા શહેરોમાં બાળકો શાળાએ જવા માટે કયા કયા વાહનોનો ઉપયોગ કરે છે ?.....
-
- (૨) પુલ કઈ કઈ જગ્યાએ અને શા માટે બાંધવામાં આવે છે ?.....
-
-
- (૩) પુલ બનાવવા માટે કઈ કઈ સામગ્રીનો ઉપયોગ થાય છે ?.....
-
- (૪) જંગલમાંથી પસાર થતી વખતે કઈ કઈ કાળજી રાખવી જોઈએ ?.....

(૫) ગુજરાતમાં કયા કયા સ્થળોએ ઉડન ખટોલા ની વ્યવસ્થા છે?.....

(૬) ઉડન ખટોલા કોને કહેવાય?.....

(૭) વધારે વરસાદ પડવાથી રસ્તાઓ પાણીથી ભરાઈ જાય ત્યારે એક બાજુએથી બીજી બાજુએ જવા માટે કેવી કામચલાઉ વ્યવસ્થા કરવામાં આવે છે ?.....

પ્રશ્ન-૩. યોગ્ય રીતે જોડકા જોડો.

વિભાગ - અ	વિભાગ - બ
(૧) ઊંટગાડી -	(અ) ડુંગરાળ પ્રદેશ
(૨) હોડી -	(બ) વ્હીલ ચેર
(૩) ઉડન ખટોલા -	(ક) પાણીવાળો વિસ્તાર (બેટ દ્વારકા)
(૪) અપંગ વ્યક્તિ -	(ડ) રણ વિસ્તાર
(૫) પથરાળ અને આડાં - અવળાં રસ્તાં -	(ઈ) પાવાગઢ અને ગબ્બર

પ્રશ્ન-૪. નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

- (૧) ડુંગરાળ વિસ્તારમાં રસ્તો પથરાળ અને આડો અવળો હોય છે. ☐
- (૨) રણ વિસ્તારમાં બાળકો બળદગાડાંમાં બેસીને શાળામાં જાય છે. ☐
- (૩) અંબાજીમાં ગબ્બરના ડુંગર પર જવા માટે ઉડન ખટોલાની વ્યવસ્થા છે. ☐
- (૪) અંધ વ્યક્તિ વાંચન માટે બ્રેઇલ લિપિમાં લખાયેલા પુસ્તકો નો ઉપયોગ કરે છે. ☐
- (૫) ડુંગરાળ અને જંગલ વિસ્તારમાં રસ્તાઓ પર સરળતાથી ચાલીને જઈ શકાય છે. ☐

પ્રશ્ન-૫. નીચેની ખાલીજગ્યાઓ પૂરો.

- (૧) ઉડન ખટોલામાં મજબૂત પર લટકાવેલી ટ્રોલી માં બેસીને જઈ શકાય છે.
- (૨) શાળાએ બાળકોને લઈ જતાં વાન કે બસનો રંગહોય છે.
- (૩) નદી પસાર કરવા માટે તેના પર બનાવવામાં આવે છે.
- (૪) રાજ્ય સરકારશ્રી તરફથી ધોરણ-૮ પછી છોકરીઓને શાળાએ જવા માટે આપવામાં આવી છે.
- (૫) જંગલમાંથી પસાર થઈએ ત્યારે ના અવાજ વધારે સંભળાય છે.

- ❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. પક્ષીઓ અને પ્રાણીઓમાં રહેલ વિવિધતાઓને (ચાંચ, પંજાઓ, કાન, વાળ, માળો અને રહેઠાણ વગેરે) ઓળખશે.
૨. અવલોકનક્ષમ લક્ષણોના આધારે પ્રાણીઓ, પક્ષીઓનાં જૂથ પાડશે (દેખાવ પરથી - કાન, વાળ, ચાંચ, ઢાંત, ચામડી વગેરે અને વૃત્તિ પરથી- પાલતું / જંગલી, ઈંડા મૂકતા / બચ્ચાંને જન્મ આપતાં)

પ્રશ્ન- ૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) નીચેનામાંથી કયા પ્રાણીના કાન આપણે જોઈ શકતા નથી ?.....
(અ) સસલું (બ) હાથી (ક) વાંદરો (ડ) દેડકો
- (૨) નીચેનામાંથી કયા પ્રાણીના કાન માથાની ટોચ પર હોય છે ?.....
(અ) હાથી (બ) માણસ (ક) ગરોળી (ડ) કૂતરો
- (૩) નીચેનામાંથી કયા પ્રાણીના કાન પંખા જેવા મોટા હોય છે ?.....
(અ) હાથી (બ) ઉદર (ક) જિરાફ (ડ) મોર
- (૪) કયું પ્રાણી જેને પાંખો છે, આકાશમાં ઊડી શકે છે છતાં બચ્ચાંને જન્મ આપે છે ?.....
(અ) કબૂતર (બ) બાજ (ક) વાગોળ (ડ) ખિસકોલી
- (૫) ચામાચિડિયા માટે નીચેના પૈકી શું સાચું નથી ?.....
(અ) તેને પાંખો હોય છે. (બ) તે ઈંડું મૂકે છે. (ક) તે બચ્ચાંને જન્મ આપે છે. (ડ) તેને કાન હોય છે.
- (૬) નીચેનામાંથી કયું પ્રાણી બચ્ચાંને જન્મ આપે છે ?.....
(અ) સાપ (બ) મોર (ક) કાચબો (ડ) ઉદર
- (૭) નીચેના પૈકી કયું પ્રાણી ઈંડા મૂકે છે ?.....
(અ) ચામાચિડિયું (બ) મગર (ક) હરણ (ડ) ગેંડો
- (૮) નીચેનામાંથી કયા પ્રાણીના શરીર પર વાળ હોતા નથી ?.....
(અ) મરઘી (બ) ઉદર (ક) સિંહ (ડ) ભેંસ
- (૯) વાઘ માંસ ખાય છે અને જીભથી પાણી પીએ છે. તેનેકહેવાય.
(અ) પાલતું પ્રાણી (બ) તૃણાહારી (ક) માંસાહારી (ડ) મિશ્રાહારી

પ્રશ્ન-૨. માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો.

- (૧) જેના કાન પર્ણો જેવા હોય તેવા પ્રાણીઓના નામ લખો.
- (૨) જેના કાન પંખા જેવા મોટા હોય તેવા પ્રાણીઓના નામ લખો.....
- (૩) જેના કાન માથાના ટોચ પર હોય તેવા પ્રાણીઓના નામ લખો.....
- (૪) જેના કાન માથાની બંને બાજુએ હોય તેવા પ્રાણીઓના નામ લખો.....
- (૫) એવા બે પ્રાણીઓના નામ આપો જે બચ્ચાંને જન્મ આપે છે અને આકાશમાં ઊડી શકે છે.....
- (૬) પક્ષીઓને સાંભળવા માટે કાનની જગ્યાએ શું હોય છે અને તે શાનાથી ઢંકાયેલા હોય છે?.....

(૭) કેવાં પ્રાણીઓ બચ્ચાને જન્મ આપે છે ?.....

(૮) કેવાં પ્રાણીઓ ઈંડા મૂકે છે ?.....

પ્રશ્ન-૩. નીચે આપેલા પ્રાણીઓનું બચ્ચાને જન્મ આપતાં અને ઈંડા મૂકતાં પ્રાણીઓમાં વર્ગીકરણ કરો.

(મગર, હરણ, ગાય, કાગડો, કાચબો, વાઘ, ગરોળી, પોપટ, માછલી, દેડકો, વાંદરો, હાથી, સાપ, ચકલી, ઉદર, કાચિંડો)

ઈંડા મૂકતા પ્રાણીઓ	
બચ્ચાને જન્મ આપતાં પ્રાણીઓ	

પ્રશ્ન- ૪. (અ) મને ઓળખી કાઢો.

(૧) હું સૂંઢ વડે પાણી પીવું છું.

(૨) મારા બચ્ચાને મીઠું કહે છે.

(૩) હું પાલતું પ્રાણી છું અને મારા રહેઠાણને તબેલો કહે છે.

(૪) હું એક માછલી છું અને બચ્ચાને જન્મ આપું છું.

(૫) હું નાનકડું પક્ષી છું અને ઘરમાં માળો બાંધું છું.

પ્રશ્ન-૪(બ) નીચેનાં વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

(૧) દેડકો જમીન અને પાણી બન્નેમાં રહે છે.

(૨) પક્ષીઓને સાંભળવા માટે માથાની બાજુએ કાન હોય છે.

(૩) ઘેટાનાં શરીર પર વાળ હોતાં નથી.

(૪) ઘેટાં - બકરાં પાલતું પ્રાણી છે અને તેના રહેઠાણ ને વાડો કહે છે.

(૫) પક્ષીઓને ચામડી પર વાળ હોતાં નથી અને પીછાં હોય છે.

પ્રશ્ન-૫. બંધ બેસતાં જોડકાં જોડો.

વિભાગ - અ	વિભાગ - બ
(૧) પાણી અને જમીન બન્ને જગ્યાએ રહેતું પ્રાણી -	(અ) કૂતરો
(૨) આકાશમાં ઉડતું અને બચ્ચાં ને જન્મ આપતું પ્રાણી -	(બ) ગાય
(૩) કોઢમાં રહેતું પાલતું પ્રાણી -	(ક) ચામાચિડિયું
(૪) મિશ્રાહારી અને પાલતું પ્રાણી -	(ડ) કાચબો

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. ઝૂંડમાં રહેતાં પ્રાણીઓ જેવાં કે હાથીઓનાં સમૂહના વર્તનો તેમજ ભારવાહક પ્રાણીઓની ઓળખ મેળવશે.

પ્રશ્ન-૧. નીચેનાં પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.

- (૧) હાથી શું ખાય છે અને એક દિવસમાં કેટલું ખાઈ શકે?.....
.....
.....
- (૨) હાથી દિવસમાં કેટલા કલાક આરામ કરે છે ?.....
.....
.....
- (૩) હાથી શરીરને ઠંડુ રાખવા શું કરે છે ?.....
.....
.....
- (૪) હાથી શા માટે પાણી અને કાદવમાં પડી રહે છે?.....
.....
.....
- (૫) હાથી કેટલા વર્ષ સુધી ટોળામાં રહે છે ?.....
.....
.....
- (૫) ટોળામાં રહેતાં પ્રાણીઓનાં નામ લખો.
.....
.....
- (૬) ક્યાં ક્યાં પ્રાણીઓ પર સવારી કરી શકાય ?.....
.....
.....
- (૭) ભાર ખેંચી શકતા પ્રાણીઓને કેવા પ્રાણીઓ કહી શકાય ?.....
.....
.....
- (૮) ભાર વાહક પ્રાણીઓનાં નામ લખો.
.....
.....
- (૯) બગલો શા માટે ભેંસ પર બેસે છે ?.....
.....
.....
- (૧૦) ઊંટને રણપ્રદેશનું વાહન શા માટે કહેવામાં આવે છે ?.....
.....
.....
.....
.....

પ્રશ્ન- ૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) હાથી પાતાના શરીરને ઠંડુ રાખવા હલાવે છે.

(અ) સૂંઢ (બ) પૂંછડી (ક) કાન (ડ) પગ

(૨) હાથીનાં ટોળામાં પ્રમુખ કોણ હોય છે ?.....

(અ) ઘરડી હાથણી (બ) હાથી (ક) હાથણી (ડ) હાથીનું બચ્ચું

(૩) નીચેનામાંથી કયું પ્રાણી ભારવાહક નથી ?.....

(અ) ઘોડો (બ) હાથી (ક) બળદ (ડ) ઘેટું

(૪) નીચેનામાંથી કયા પ્રાણી પર સવારી કરી શકાય છે ?.....

(અ) સિંહ (બ) ઊંટ (ક) બળદ (ડ) જિરાફ

(૫) હાથી માટે નીચેના પૈકી શું સાચું નથી ?.....

(અ) તેના પર સવારી કરી શકાય છે. (બ) તે ભાર વાહક પ્રાણી છે.

(ક) તે રણપ્રદેશનું વાહન છે. (ડ) તેને પાણી અને કાદવમાં રમવું ગમે છે.

(૬) નીચેનામાંથી કયાં પ્રાણી સાથે પૈડાવાળું વાહન જોડીને માલની હેરફેર કે મુસાફરી કરી શકાતી નથી ?.....

(અ) ગધેડું (બ) ઊંટ (ક) બળદ (ડ) ઘોડો

(૭) નીચેનામાંથી કયા પ્રાણીનો ઉપયોગ ખેતીકામ અને ભાર ઉંચકવા માટે થાય છે ?.....

(અ) પાડો (બ) બળદ (ક) ઊંટ (ડ) ગધેડું

(૮) નીચેનામાંથી કયા પ્રાણી ટોળામાં રહેતાં નથી ?.....

(અ) હાથી (બ) ઘેટાં (ક) હરણ (ડ) વાઘ

પ્રશ્ન-૩. મને ઓળખી કાઢો હું કયું પ્રાણી છું.

(૧) હું રણપ્રદેશનું વાહન છું.

(૨) પહેલાનાં જમાનામાં મારો ઉપયોગ દૂરના સ્થળો સુધી મુસાફરી કરવા માટે થતો હતો.

(૩) મારો ઉપયોગ ખેતીકામમાં થાય છે.

(૪) મારા પર માટી કે અનાજની ગુણો લાદીને બીજા સ્થળે લઈ જવાય છે.

(૫) હું સૌથી મોટું પ્રાણી છું અને પહેલાનાં જમાનામાં મારો ઉપયોગ યુધ્ધમાં થતો હતો.

પ્રશ્ન- ૪. નીચનાં વિધાનો સાચાં બને તે રીતે ખોટો શબ્દ છેકી નાખો.

(૧) જંગલમાં હરણ ટોળામાં / એકલાં રહે છે.

(૨) હાથીના કાન / સૂંઢ પંખાની જેમ કામ કરે છે.

(૩) મોટા હાથીનું વજન ૨૦૦ કિગ્રા થી ઓછું / વધારે હોય છે.

(૪) રણપ્રદેશમાં ઊંટગાડી / ઘોડાગાડી માં બેસીને મુસાફરી કરી શકાય છે.

(૫) ઘોડો / ઊંટ લાંબા સમય સુધી પાણી અને ખોરાક વગર ચલાવી શકે છે.

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. પોતાની આસપાસ વાતાવરણમાં ઉગતાં વૃક્ષો, મૂળ, ફળોને તેમના આકાર, રંગ, સુગંધ જેવાં સામાન્ય લક્ષણોને આધારે ઓળખશે અને તેનું મહત્વ સમજશે.

પ્રશ્ન- ૧ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) ખેજડી ગામના લાકો કયા નામથી ઓળખાય છે ?.....

(અ) ગુર્જર (બ) બિશ્નોઈ (ક) મારવાડી (ડ) મેવાડી

(૨) કઈ ઋતુમાં વૃક્ષો પરથી પાન ખરી જાય છે અને નવાં પાન ફૂટવાની શરૂઆત થાય છે ?.....

(અ) વસંત (બ) વર્ષા (ક) શરદ (ડ) ગ્રીષ્મ

(૩) આંબા પર કઈ ઋતુમાં ફૂલ અને ફળ આવે છે ?.....

(અ) ચામાસું (બ) શિયાળો (ક) ઉનાળો (ડ) વર્ષા

(૪) નીચેનામાંથી કયા ફળ શિયાળાની ઋતુમાં જોવા મળતાં નથી ?.....

(અ) બોર (બ) જાંબુ (ક) જામફળ (ડ) સફરજન

(૫) નીચેનામાંથી કયા ફળ બારેમાસ જોવા મળે છે ?.....

(અ) કેરી (બ) ચીકુ (ક) દ્રાક્ષ (ડ) કેળાં

(૬) નીચેનામાંથી કયા વૃક્ષો પર ઉનાળાની ઋતુમાં ફૂલો જોવા મળતાં નથી ?.....

(અ) લીમડો (બ) બાવળ (ક) ખાખરો (ડ) ગુલમહોર

(૭) અભયારણ્ય માટે નીચેના પૈકી શું સાચું નથી ?.....

(અ) પશુ - પક્ષી ઓ મુક્ત રીતે હરીફરી શકે છે. (બ) પશુ -પક્ષીઓને હેરાન ગતિ કરી શકાય નહીં.

(ક) જંગલમાં આપણે ગમે ત્યારે પરવાનગી વગર હરી ફરી શકીએ છીએ. (ડ) શિકાર કરવાની મનાઈ હોય છે.

(૮) વૃક્ષોમાંથી આપણને નીચેના પૈકી શું ના મળી શકે ?.....

(અ) પ્લાસ્ટિક (બ) ઔષધિ (ક) કાગળ (ડ) ઈમારતી લાકડું

પ્રશ્ન-૨. નીચેનાં પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.

(૧) ખેજડી ગામ કયા રાજ્યમાં આવેલું છે અને તે નામ કેવી રીતે પડ્યું ?.....

.....
.....

(૨) તમારાં ઘર અને શાળાની આસપાસ કયાં કયાં વૃક્ષો આવેલા છે ?.....

.....
.....

(૩) આપણે વૃક્ષો શા માટે વાવવાં જોઈએ ?.....

.....
.....

- (૪) ફળ આપતાં વૃક્ષો કયા કયા છે ? ફળો કોણ કોણ ખાય છે ?.....
-
- (૫) કઈ કઈ જગ્યાએ ઘાસ, નાના છોડ, વૃક્ષો કોઈના વાવ્યા વગર પોતાની જાતે ઊગે છે અને કેમ ઊગતા હશે ?.....
-
-
- (૬) લોકો પ્રાણીઓ - પક્ષીઓનો શિકાર કેમ કરતાં હશે ?.....
-
-
- (૭) અભયારણ્યમાં જો પશુ - પક્ષીઓનો શિકાર કરવામાં આવે તો શું થાય ?.....
-
-
- (૮) ઉનાળામાં ફૂલો આવતાં હોય તેવી વનસ્પતિનાં નામ લખો.
-
- (૯) કયાં ફળો બારેમાસ જોવા મળે છે ?.....
- (૧૦) અમૃતા અને ગામનાં લોકોએ વૃક્ષોને કાપતાં બચાવવાં શું કર્યું ? અને તેનું શું પરિણામ મળ્યું ?.....
-
-

પ્રશ્ન-૩. નીચેનાં વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

- (૧) અભયારણ્યમાં પ્રાણીઓનો શિકાર કરી શકાય છે.
- (૨) વૃક્ષો અને પ્રાણીઓ વગર આપણું જીવન શક્ય નથી.
- (૩) વૃક્ષો વરસાદ લાવવામાં મદદરૂપ થાય છે.
- (૪) વૃક્ષો કપાતાં હોય ત્યાં આપણે મદદરૂપ થવું જોઈએ.
- (૫) વધુ વૃક્ષો વાવવાં જોઈએ અને તેમનું જતન કરવું જોઈએ.
- (૬) બળતણ માટે વૃક્ષો કાપવાં જાઈએ.

પ્રશ્ન- ૪. નીચે આપેલી વસ્તુઓનું આપેલામાં કોષ્ટકમાં વર્ગીકરણ કરો.

(કાગળ, બૂટ, ઈડા, લાખ, માંસ, પટ્ટો, ઔષધિ, ગુંદર, ઈમારતી લાકડું, છાણિયું ખાતર, ફળ, ઊન, સુતરાઉ કાપડ)

પ્રાણીઓ માંથી મળતી વસ્તુઓ	
વનસ્પતિમાંથી મળતી વસ્તુઓ	

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. ઝૂડમાં રહેતાં પ્રાણીઓ જેવાં કે કીડીઓ, માખીઓ વગેરેનાં સમૂહોનાં વર્તનને ઓળખશે.

પ્રશ્ન- ૧ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) ક્યાં વૃક્ષોનાં ફૂલો મધમાખીને ખૂબ ગમે છે ?.....

(અ) આંબો (બ) લીમડો (ક) લીચી (ડ) ખેજડી

(૨) ક્યા મહિનામાં મધમાખીઓ ઈંડા મૂકે છે ?.....

(અ) ઑક્ટોબર થી ડિસેમ્બર (બ) ફેબ્રુઆરી થી માર્ચ (ક) ઑગષ્ટ થી ઑક્ટોબર (ડ) જુન થી ઑગષ્ટ

(૩) ક્યા ધોરણ સુધી બાળકો મફત શિક્ષણ મેળવી શકે ?.....

(અ) પાંચ ધોરણ સુધી (બ) સાત ધોરણ સુધી (ક) દસ ધોરણ સુધી (ડ) આઠ ધોરણ સુધી

(૪) મધમાખીનો ઉછેર કરવા સરકાર આપણને કઈ મદદ કરે છે ?.....

(અ) પૈસા આપે છે. (બ) તાલીમ આપે છે. (ક) સામગ્રી પૂરી પાડે છે. (ડ) ત્રણેયમાંથી એકપણ નહી.

(૫) લીચીનાં વૃક્ષોને ક્યા મહિનામાં ફૂલો આવે છે ?.....

(અ) જુન (બ) સપ્ટેમ્બર (ક) ફેબ્રુઆરી (ડ) ડિસેમ્બર

(૬) એક માખી રસવાળા ફૂલ શોધી લે ત્યારે બીજી માખીઓને જણાવવા માટે કરે છે.

(અ) નૃત્ય કરે છે. (બ) ગીત ગાય છે. (ક) પાંખો ફફડાવે છે. (ડ) ઉચે ઊડે છે.

(૭) કઈ માખીઓ વગર મધપૂડા કે રસનો સંગ્રહ શક્ય નથી ?.....

(અ) રાણી માખી (બ) કામદાર માખીઓ (ક) નાની માખીઓ (ડ) મોટી માખીઓ

(૮) નીચેનામાંથી કયું જીવજંતુ જુથમાં રહેતું નથી ?.....

(અ) ઊધઈ (બ) ભમરી (ક) કીડી (ડ) કરોળિયો

પ્રશ્ન-૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(૧) અનિતા ક્યા ગામની વતની હતી તે ક્યાં આવેલું છે ?.....

.....

(૨) ક્યા જીવજંતુઓ ફૂલોની નજીક જાય છે ?.....

(૩) આ જીવજંતુઓ શા માટે ફૂલોની નજીક જાય છે ?.....

.....

(૪) મધમાખીનો ઉછેર કરતી વખતે કઈ કઈ મુશ્કેલીઓ પડે છે ?.....

.....

(૫) મધમાખી ડંખ મારે ત્યારે કેવો ઉપચાર કરી શકાય ?.....

(૬) મધનો ઉપયોગ શાનાં શાનાં માટે થાય છે ?.....

(૭) દરેક મધપૂડામાં માખીઓ કેવી રીતે મધ એકઠું કરે છે ?.....

(૮) મધમાખીની જેમ બીજા કયા જીવજંતુઓ જૂથમાં રહે છે ?.....

(૧૦) મધમાખીઓનાં ઉછેર માટે કયો સમયગાળો ઉત્તમ ગણાય છે ? શા માટે ?.....

પ્રશ્ન -૩. નીચેની ખાલીજગ્યા પૂરો.

(૧) અનિતાને દરેક મધમાખીની પેટીમાંથી કિગ્રા મધ મળતું.

(૨) મધપૂડામાં ઈંડા મૂકે છે.

(૩) માખીઓ ફૂલોમાંથી રસ એકઠો કરે છે.

(૪)કીડીઓ દરની રક્ષા અને દેખભાળ કરે છે.

(૫) બિહારમાં બોચાહા ગામની આસપાસના લોકોઉછેરવાનું કામ કરે છે.

પ્રશ્ન-૪. નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

(૧) ધોરણ- ૮ સુધી બાળકો મફત શિક્ષણ મેળવી શકે છે.

(૨) મધમાખીઓને આંબાના વૃક્ષના ફૂલો બહુ ગમે છે.

(૩) મધમાખીઓના ઉછેર માટે ડિસેમ્બર થી ફેબ્રુઆરી નો સમયગાળો ઘણો અનુકૂળ હોય છે.

(૪) સરકાર મધમાખીઓના ઉછેર માટે તાલીમ આપે છે.

(૫) મધપૂડામાં કામદાર માખી ઈંડા મૂકે છે.

પ્રશ્ન-૫. બંધબેસતાં જોડકા જોડો.

વિભાગ - અ	વિભાગ - બ
(૧) રાણી કીડી -	(અ) ખાવાનું શાધે છે અને દર સુધી પહોંચાડે છે.
(૨) સિપાહી કીડી -	(બ) ફૂલોનો રસ ચૂસે છે.
(૩) કામદાર કીડી -	(ક) દરની રક્ષા અને દેખભાળ કરે છે.
(૪) કામદાર મધમાખી -	(ડ) ઈંડા મૂકે છે.

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. રેલવે અને રેલવે સ્ટેશનની ઓળખ મેળવશે.

પ્રશ્ન- ૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) રિયા અને તેનો પરિવાર કયા રેલવે સ્ટેશનથી ટ્રેનમાં બેસે છે ?.....

(અ) ભુજ (બ) ગાંધીધામ (ક) સામખિયાળી (ઢ) સૂરજબારી

(૨) નીચેનામાંથી કચ્છનું પ્રવેશદ્વાર કોને કહેવાય છે ?.....

(અ) સૂરજબારી પુલ (બ) ભૂજ (ક) સામખિયાળી (ડ) રાપર

(૩) કચ્છમાં કઈ જગ્યાએ મીઠાના ઢગલાં જોવા મળે છે ?.....

(અ) કચ્છનું મોટું રણ (બ) માંડવી (ક) કચ્છનું નાનું રણ (ડ) કંડલા

(૪) મીઠું પકવનાર ને શું કહેવાય ?

(અ) અગરિયો (બ) ભાડભૂંજો (ક) કાછિયો (ડ) કંદોઈ

(૫) ગાંધીધામ અને અમદાવાદની વચ્ચે કયું જંકશન આવે છે ?.....

(અ) સૂરજબારી (બ) ભુજ (ક) મોરબી (ડ) સામખિયાળી

(૬) સામખિયાળી રેલ્વે સ્ટેશનને ‘ જંકશન ’ કહે છે કારણ કે

(અ) મોટું રેલવે સ્ટેશન છે. (બ) આ સ્ટેશનથી બે રેલમાર્ગ છુટાં પડે છે.

(ક) અહીં એકસાથે ઘણી બધી ટ્રેન ઊભી રહે છે. (ડ) કચ્છનું પ્રવેશદ્વાર કહેવાય છે.

પ્રશ્ન-૧. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(૧) તમે કયા કયા વાહનોમાં મુસાફરી કરી છે ?.....

.....

(૨) ટ્રેન કે બસમાં શા માટે શાંતિથી ચઢવું જાઈએ ?.....

.....

.....

(૩) ‘રેલવે જંકશન’ કોને કહેવાય છે ?.....

.....

(૪) ટ્રેનમાં કઈ કઈ સગવડો હોય છે ?.....

.....

.....

(૫) મીઠું કોણ પકવે છે ? મીઠું કેવી રીતે પકવવામાં આવે છે ?.....

.....

.....

(૬) રિયાએ ચાલુ ટ્રેને અમદાવાદમાં શું શું જોયું ?.....

(૭) કચ્છના નાના રણમાં સફેદ ચાદર પાથરી હોય તેમ શા માટે લાગતું હતું ?.....

(૮) સૂરજબારી પુલ ન હતો ત્યારે શું મુશ્કેલી પડતી હતી ?.....

પ્રશ્ન-૩. બંધબેસતાં જોડકા જોડો.

વિભાગ - અ	વિભાગ - બ
(૧) કચ્છનું મુખ્ય મથક -	(અ) કચ્છનું નાનું રણ
(૨) કચ્છનું પ્રવેશદ્વાર -	(બ) સામખિયાળી
(૩) રેલવે જંકશન -	(ક) અગરિયો
(૪) મીઠાના ઢગલા -	(ડ) કચ્છનું મોટું રણ
(૫) મીઠું પકવનાર -	(ઈ) સૂરજબારી પુલ
	(ઉ) ભુજ

પ્રશ્ન-૪. નીચેના વિધાનો સાચાં બને તે રીતે ખોટાં શબ્દો છેડી નાખો.

(૧) કચ્છ જિલ્લાનું મુખ્ય મથક ગાંધીધામ / ભુજ છે.

(૨) રિયાનો પરિવાર કચ્છ એક્સપ્રેસ / સાબરમતી એક્સપ્રેસ ટ્રેનમાં બેસીને વાપી જવા માટે નીકળ્યાં.

(૩) કચ્છના નાના રણ / મોટા રણ માં મીઠામાં ઢગલા જોવા મળે છે.

(૪) ગાંધીધામ પછી સૂરજબારી પુલ / સામખિયાળી જંકશન આવે છે.

(૫) રિયાના પિતાએ રેલવે / વિમાન ની ટિકિટ બુક કરાવી.

પ્રશ્ન-૩. નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.

(૧) ‘કચ્છ એક્સપ્રેસ’ ટ્રેન થી ઉપડી ગાંધીધામ તરફ આવે છે.

(૨) રિયાનો પરિવાર ટ્રેનમાં મુસાફરી કરીને જવાનો હતો.

(૩) ગુજરાતનું સૌથી મોટું શહેર છે.

(૪) રેલવેમાં ટિકિટ તપાસનારને કહે છે.

(૫) સૂરજબારી પુલ ન હતો ત્યારે થઈને અમદાવાદ જવું પડતું હતું

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. રેલવેમાં અને રેલવે સ્ટેશને મળતી સુવિધાઓ વિશે જાણશે.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) ગુજરાતની સૌથી મોટી નદી કઈ છે ?.....

(અ) તાપી (બ) સાબરમતી (ક) નર્મદા (ડ) મહીસાગર

(૨) ભારતનો સૌથી મોટો કેબલ બ્રીજ કઈ નદી પર આવેલો છે ?.....

(અ) નર્મદા (બ) તાપી (ક) સાબરમતી (ડ) વિશ્વામિત્રી

(૩) સુરત કઈ નદીને કિનારે વસેલું છે ?.....

(અ) તાપી (બ) નર્મદા (ક) વાત્રક (ડ) સાબરમતી

(૪) નર્મદા નદી પર કયો બંધ બાંધવામાં આવ્યો છે ?.....

(અ) કડાણા (બ) ધરોઈ (ક) ઊકાઈ (ડ) સરદાર સરોવર

(૫) ડુંગરાળ પ્રદેશોમાં ડુંગરમાંથી રેલવે માર્ગ પસાર કરવા માટે શું બનાવવામાં આવે છે?.....

(અ) પુલ (બ) રોપ-વે (ક) બોગટું (ટનલ) (ડ) ઝુલતો પુલ

(૬) ગુજરાતનું અમદાવાદ પછીનું બીજા નંબરનું શહેર કયું છે?.....

(અ) સુરત (બ) ગાંધીનગર (ક) વડોદરા (ડ) રાજકોટ

(૭) રિયાની ટ્રેન નીચેનામાંથી કયાં રેલવે સ્ટેશનેથી પસાર થઈ ન હતી ?.....

(અ) વડોદરા (બ) વલસાડ (ક) પાલનપુર (ડ) અમદાવાદ

પ્રશ્ન-૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(૧) રેલવે સ્ટેશને કઈ કઈ સુવિધાઓ હોય છે?.....

.....
.....
.....

(૨) રિયાએ રેલવે ફાટક પાસે શું શું જોયું?.....

.....
.....
.....

(૩) રિયાની ટ્રેન કઈ કઈ મોટી નદીઓના પુલ પરથી પસાર થાય છે ?.....

.....

(૪) નદી પર પુલ કેમ બાંધવામાં આવે છે ?.....

(૫) નદી પર બંધ શા માટે બાંધવામાં આવે છે?.....

(૬) સુરત શહેર કયા કયા ઉદ્યોગો માટે વિશ્વવત્સરમાં જાણીતું છે ?.....

(૭) સુરતની પ્રખ્યાત મીઠાઈ કઈ કઈ છે?.....

પ્રશ્ન-૩. નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.

(૧) નર્મદા નદી પર આવેલો જુનો પુલનામથી ઓળખાય છે.

(૨) રેલવે સ્ટેશને એક પ્લેટફોર્મ પરથી બીજા પ્લેટફોર્મ પર જવા માટે પુલ હોય છે.

(૩) રિયાની ટ્રેન ના રેલવે સ્ટેશનેથી બે કલાક મોડી ઉપડી.

(૪) વડોદરા સ્ટેશનથી ઉપડેલી ટ્રેનના રેલવે સ્ટેશને ઊભી રહી.

(૫) નર્મદા નદી પર બાંધેલો નવો બ્રીજ બ્રીજ તરીકે ઓળખાય છે.

(૬) અમદાવાદ નદીના કિનારે વસેલું છે.

પ્રશ્ન-૪. ટ્રેનમાં અને રેલવે સ્ટેશને કયા કયા વ્યવસાયકારો કયા કયા કામ કરે છે તે નીચેના કોષ્ટકમાં લખો.

વ્યવસાયકાર	કાર્ય

પ્રશ્ન-૫. બંધબેસતાં જોડકા જોડો.

વિભાગ - અ	વિભાગ - બ
(૧) વડોદરા -	(અ) હલવાસન
(૨) સુરત -	(બ) પટોળાં
(૩) પાટણ -	(ક) લીલો ચેવડો
(૪) ખંભાત -	(ડ) વણેલા ગાંઠિયા
(૫) સૌરાષ્ટ્ર -	(ઈ) ઘારી

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. રેલવે ટિકિટ અને ટાઈમ ટેબલ વગેરેમાં આપેલી માહિતીનો ઉપયોગ કરશે.

પ્રશ્ન- ૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) વાપી પહોંચ્યા બાદ રિયા તેના મામા સાથે ક્યાં ફરવા ગઈ ?.....

(અ) તીથલ (બ) દમણ (ક) ડુમસ (ડ) દીવ

(૨) દરિયાકિનારે સાંજ પડી ત્યારે સૂરજ કેવો દેખાય છે ?.....

(અ) સૂરજ નાનો દેખાય છે. (બ) સૂરજ ચમકતો દેખાય છે.

(ક) સૂરજ દરિયાના પાણી પર તરતો દેખાય છે. (ડ) સૂરજ દરિયાના પાણીમાં ડૂબતો દેખાય છે.

(૩) રિયાના પરિવારે શામાં બેસીને દરિયામાં મુસાફરી કરી ?.....

(અ) હોડી (બ) જહાજ (ક) સ્ટીમર (ડ) તરાપો

(૪) ભુજ થી વાપી સુધી વચ્ચે નીચેનામાંથી કયું રેલવે જંકશન આવે ?.....

(અ) વિરમગામ (બ) ભરૂચ (ક) વડોદરા (ડ) નવસારી

પ્રશ્ન-૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(૧) રિયાનો પરિવાર દમણના કયા બીચ પર ફરવા ગયો ?.....

.....

(૨) રિયાએ દરિયાકિનારે શાની શાની મજા માણી ?.....

.....

.....

(૩) કયા કયા વાહનોમાં મુસાફરી કરવા માટે ટિકિટ ખરીદવી પડે ?.....

.....

(૪) કઈ કઈ જગ્યાએ પ્રવેશ કરવા માટે ટિકિટ લેવી પડે છે ?.....

.....

(૫) રેલવેના સયપત્રકમાં કઈ કઈ વિગત આપેલી હોય છે ?.....

.....

.....

(૬) તમે દરિયાકિનારે ફરવા ગયા છો ? દરિયાકિનારે તમને શું શું જોવાની અને ફરવાની મજા આવે ?.....

.....

.....

.....

.....

પ્રશ્ન-૩. પાઠ્યપુસ્તકમાં પાન નંબર- ૬૨ પર આપેલ રેલવેના સમયપત્રકને આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(૧) ભુજ થી વાપી સુધી વચ્ચે આવતા સ્ટેશનોનો ઉલ્લેખ એકમમાં થયો ના હોય તેમનાં નામ લખો.....

.....

(૨) નીચે આપેલા સ્ટેશનોએ ટ્રેનનો પહોંચવાનો સમય લખો.

હળવદ - વિરમગામ- વલસાડ - ભરૂચ -

(૩) ભુજ થી વાપી જતાં કુલ કેટલા કલાક થાય ?.....

(૪) ભુજ થી વાપી જતા વચ્ચે કેટલા રેલવે જંકશનો આવે ? કયા કયા ?.....

.....

(૫) ભુજ થી વાપી સુધી ટ્રેને કુલ કેટલું અંતર કાપ્યું ?.....

(૬) વડોદરા થી વાપી ટ્રેનમાં જવું હોય તા કેટલા કિલોમીટર અંતર કાપવું પડે ?.....

(૭) ફિયોના જે સ્ટેશને ઉતરી ત્યાંથી રિયાએ વાપી સુધી કેટલું અંતર મુસાફરી કરી ?.....

પ્રશ્ન-૪. નીચે આપેલ રેલવે ટિકિટના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(૧) આપેલ રેલવે ટિકિટ મુજબ ક્યાં થી ક્યાં સુધીની મુસાફરી કરી શકાય ?.....

(૨) મુંબઈ થી અમદાવાદ સુધીનું કેટલું ભાડું છે ?.....

(૩) આપેલ રેલવે ટિકિટ મુજબ કેટલા મુસાફરો કરે છે ?.....

(૪) રેલવે ટિકિટ કઈ તારીખની છે ?.....

(૫) ટિકિટ મુજબ ટ્રેન કયા સમયે મુંબઈ થી ઉપડશે ?.....

વિષય - પર્યાવરણ ૯. બદલાતાં કુટુંબો

- ❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. જન્મ - લગ્નનાં અને સ્થળાંતરને કારણે માનવ કુટુંબમાં થતા ફેરફારોને સમજશે.
૨. સંયુક્ત કુટુંબના સભ્યોના પારિવારિક સંબંધોને ઓળખશે.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) કિરણ ના કુટુંબમાં સભ્યોની સંખ્યા કેમ વધી ?

- (અ) તેના ભાઈના લગ્ન થયા (બ) તેના કાકાના લગ્ન થયા
(ક) નાની બહેનનો જન્મ થયો (ડ) નાના ભાઈનો જન્મ થયો.

(૨) સુમીને શામાટે શાળા બદલવી પડશે ?.....

- (અ) સુમીના પપ્પાની નોકરીનું સ્થળ બદલાયું. (બ) સુમીને બીજી શાળામાં ભણવું છે.
(ક) સુમીની મમ્મીની નોકરીનું સ્થળ બદલાયું. (ડ) ત્રણેયમાંથી એકેય નહી.

(૩) દિપાલીના ઘેર બધાં કેમ ખુશ છે ?.....

- (અ) દિપાલીનો પરિવાર ફરવા માટે જવાના છે. (બ) દિપાલીના પપ્પાને નોકરીમાં બઢતી મળી.
(ક) દિપાલીના કાકાના દીકરાના લગ્ન છે. (ડ) દિપાલીની નાની બહેનનો જન્મદિવસ હતો.

(૪) છોકરીઓના લગ્ન માટે ઓછામાં ઓછી કેટલી ઉંમર હોવી જાઈએ ?

- (અ) ૧૫ વર્ષ (બ) ૧૮ વર્ષ (ક) ૨૧ વર્ષ (ડ) ૨૦ વર્ષ

(૫) છોકરાઓના લગ્ન માટે ઓછામાં ઓછી કેટલી ઉંમર હોવી જોઈએ ?.....

- (અ) ૧૮ વર્ષ (બ) ૨૫ વર્ષ (ક) ૧૫ વર્ષ (ડ) ૨૧ વર્ષ

(૬) લગ્ન પ્રસંગે નીચેનામાંથી શું જોવા મળતું નથી ?.....

- (અ) ખેલકૂદ (બ) રાસ - ગરબા (ક) ભોજન - સમારંભ (ડ) વરઘોડો

(૭) લગ્ન પ્રસંગે નીચેનામાંથી કયા પ્રકારના ગીતો ગવાતા નથી ?.....

- (અ) ઝમૂકડી ગીત (બ) કન્યા વિદાયના ગીત (ક) પાંસલી ભરાવવાં જતાં ગવાતા ગીત (ડ) હોળીનાં ગીત

પ્રશ્ન-૨. નીચેનાં પ્રશ્નોનાં જવાબ લખો.

(૧) કુટુંબમાં કયા કયા કારણોથી ફેરફાર થાય છે ?.....

.....
.....
.....

(૨) સંયુક્ત કુટુંબ કોને કહેવાય ?.....

.....
.....

(૩) વિભક્ત કુટુંબ કોને કહેવાય ?.....

.....

(૪) બાળલગ્ન કોને કહેવાય ?.....

(૫) લગ્ન પ્રસંગે કેવાં ગીતો અને નૃત્ય કરાય છે ?.....

(૬) વર અને કન્યા લગ્ન પ્રસંગે કેવા કપડાં પહેરે છે ?.....

પ્રશ્ન-૩. તફાવત આપો.

(૧) સયુંક્ત કુટુંબ અને વિભક્ત કુટુંબ

સયુંક્ત કુટુંબ	વિભક્ત કુટુંબ

પ્રશ્ન-૪. બંધબેસતાં જોડકાં જોડો.

વિભાગ - અ	ઉત્તર	વિભાગ - બ
૧. મોરિયો નૃત્ય	૧.	(અ) ભરવાડ સમુદાય
૨. ડોસલો નૃત્ય	૨.	(બ) કંવાટ વિસ્તાર
૩. ટીમલી નૃત્ય	૩.	(ક) સૌરાષ્ટ્ર વિસ્તાર
૪. હૂડો નૃત્ય	૪.	(ડ) અરવલ્લી વિસ્તાર
૫. રાસડા નૃત્ય	૫.	(છ) ઉત્તર ગુજરાત

પ્રશ્ન-૫. નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

(૧) દિપાલીના કાકાના દિકરાના લગ્ન થવાથી તેમનાં કુટુંબમાં સભ્યોની સંખ્યા ઘટશે.

(૨) જો દિપાલીના લગ્ન થાય તો તેનાં પરિવારના સભ્યોની સંખ્યા ઘટશે.

(૩) છોકરો કે છોકરીનાં નાની ઉંમરમાં લગ્ન કરાવવા એ ગુનો બને છે.

(૪) સયુંક્ત કુટુંબમાં સભ્યો ઓછા હોય છે.

(૫) મોટા અને સયુંક્ત કુટુંબમાં ઘણી અગવડો પડે છે.

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. સ્થાનિક અને રાષ્ટ્રીય રમતો અને રમતવીરો વિશે જાણે તથા જીવનમાં રમતોનું મહત્વ સમજે.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) કબડ્ડીની રમતમાં દાવ લેનારે શું કરવું જોઈએ નહીં ?.....

(અ) મગજનો ઉપયોગ કરવો (બ) ચારે બાજુ ધ્યાન આપવું (ક) છાપો મારવો (ડ) શ્વાસ છોડી દેવો

(૨) કબડ્ડીની રમતમાં દાવ લેનાર ખેલાડી ક્યારે આઉટ ગણાય ?.....

(અ) સામેની ટીમની રેખા ને અડક્યા વગર શ્વાસ છોડી દે તો (બ) મધ્યરેખા ને અડી જાય તો

(ક) સામેની ટીમના ખેલાડીને અડકી જાય તો (ડ) મધ્યરેખા ને અડક્યા વગર શ્વાસ છોડી દે તો

(૩) સરિતા ગાયકવાડે કઈ દોડમાં સુવર્ણચંદ્રક મેળવ્યો હતો ?.....

(અ) ૧૦૦ મીટર (બ) ૨૦૦ મીટર (ક) ૪૦૦ મીટર (ડ) મેરોથોન

(૪) કરણમ્ મલ્લેશ્વરી - વેઈટ લિફ્ટર, સરિતા ગાયકવાડ - દોડવીર, સચિન તેંડુલકર -

(અ) બોક્સર (બ) ક્રિકેટર (ક) પહેલવાન (ડ) શૂટર

(૫) ગુજરાત સરકારના “ બેટી બચાવો ” અભિયાનના બ્રાન્ડ એમ્બેસેડર કોણ છે ?.....

(અ) સરિતા ગાયકવાડ (બ) અમિતાભ બચ્ચન (ક) પાર્થિવ પટેલ (ડ) કરણમ્ મલ્લેશ્વરી

(૬) કરણમ્ મલ્લેશ્વરી એ કઈ રમતમાં ઓગણીસ ચંદ્રકો જીત્યા હતા ?.....

(અ) શૂટર (બ) બોક્સિંગ (ક) વેઈટ લિફ્ટ (ડ) કબડ્ડી

(૭) જવાલા, લીલા અને હીરા ને કબડ્ડી રમવાની પ્રેરણા કોણે આપી હતી ?.....

(અ) તેમની માતાએ (બ) તેમના દાદાએ (ક) તેમના પિતાએ (ડ) તેમના મામાએ

પ્રશ્ન-૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(૧) કબડ્ડીની રમત સિવાય બીજી કઈ કઈ રમતોમાં સામેની ટીમના ખેલાડીને અડીને આઉટ કરવાના હોય છે ?...

.....

(૨) કબડ્ડીની રમતમાં ખેલાડી ક્યારે આઉટ ગણાય ?.....

.....

.....

.....

(૩) કબડ્ડીની એક ટીમમાં કેટલા ખેલાડી હોય છે ?.....

(૪) કબડ્ડીની રમતમાં દાવ લેનારે કઈ કઈ બાબતોનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ ?.....

.....

.....

(૫) રમતો રમવાથી આપણને શું શું ફાયદા થાય છે ?.....

(૬) કબડ્ડીની રમત બીજા ક્યા ક્યા નામથી ઓળખાય છે ?

પ્રશ્ન-૩. તમે જાણતા હોય તેવા ખેલાડીઓના નામ અને તે કઈ રમત સાથે સંકળાયેલા છે તે લખો.

ક્રમ	ખિલાડી	રમત

પ્રશ્ન-૪. બંધબેસતાં જોડકાં જોડો.

વિભાગ - અ	ઉત્તર	વિભાગ - બ
૧. ગુજરાતની દોડવીર	૧.	(અ) વિશ્વનાથ આનંદ
૨. ‘ભારત રત્ન’ એવોર્ડ થી સન્માનિત ક્રિકેટર	૨.	(બ) મેરી કોમ
૩. ચેસ રમતના ચેમ્પિયન	૩.	(ક) કરણમ્ મલ્લેશ્વરી
૪. મહિલા બોક્સર	૪.	(ડ) ગીતા ફોગટ
૫. વેઈટ લિફ્ટર	૫.	(છ) સચિન તેંડુલકર
૬. મહિલા કુસ્તીબાજ (પહેલવાન)	૬.	(જ) સરિતા ગાયકવાડ

પ્રશ્ન-૫. નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.

(૧) કબડ્ડીની રમતમાં દાવ લેનારે રોકી રાખવો પડે છે.

(૨) જવાલા, લીલા અને હીરા ની રમત માટે જાણીતા હતા.

(૩) કરણમ્ મલ્લેશ્વરી કિંગ્રા વજન ઊંચકી શકે છે.

(૪) કબડ્ડીની રમતમાં દાવ લેનાર સતત બોલ્યા કરે છે.

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. પોતાની આસપાસનાં ફૂલોની વિવિધતાં અને ઉપયોગિતાં અને વનસ્પતિનાં મહત્વનાં અંગ મૂળ વિશે જાણો.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) કયું ફૂલ રાતે જ ખીલે છે ?.....

(અ) સૂર્યમૂખી (બ) રાતરાણી (ક) જાસૂદ (ડ) કમળ

(૨) કયા ફૂલનો ઉપયોગ પૂજા માટે, ઔષધિ મેળવવા માટે, અત્તર બનાવવા અને સુશોભન માટે થાય છે ?.....

(અ) ગલગોટો (બ) મોગરો (ક) ચમેલી (ડ) ગુલાબ

(૩) કયું ફૂલ વેલા પર થાય છે ?.....

(અ) મધુમાલતી (બ) ગલગોટો (ક) બારમાસી (ડ) ચંપો

(૪) કયું ફૂલ અમુક મહિનાઓમાં જ ખીલે છે ?.....

(અ) ગુલાબ (બ) કમળ (ક) મોગરો (ડ) ગલગોટો

(૫) કયું ફૂલ પાણીમાંના છોડ પર થાય છે ?.....

(અ) કમળ (બ) ચમેલી (ક) મોગરો (ડ) ચંપો

(૬) કયું ફૂલ વૃક્ષ પર થાય છે અને તેમાંથી રંગ બને છે ?.....

(અ) જાસૂદ (બ) સૂર્યમૂખી (ક) ચંપો (ડ) કેસૂડો

(૭) નીચેનામાંથી કયું શાકભાજી મૂળ નથી ?.....

(અ) ગાજર (બ) કોબીજ (ક) મૂળો (ડ) બીટ

(૮) નીચેનામાંથી કયા ફૂલમાંથી અત્તર બનતું નથી ?.....

(અ) ગુલાબ (બ) જાસૂદ (ક) મોગરો (ડ) ચમેલી

(૯) કયું ફૂલ લાલ, પીળા, સફેદ, ગુલાબી, પીળા, કેસરી જેવા વિવિધ રંગમાં થાય છે ?.....

(અ) ગુલાબ (બ) ચંપો (ક) ધંતૂરો (ડ) ગલગોટો

(૧૦) કયા વૃક્ષની ડાળીઓમાંથી મૂળ ફૂટે છે ?.....

(અ) લીમડો (બ) પીપળો (ક) ખેર (ડ) વડ

(૧૧) કયા ફૂલનો ઉપયોગ ખોરાક તરીકે થાય છે ?.....

(અ) ગલગાટો (બ) સૂર્યમૂખી (ક) જાસૂદ (ડ) કરેણ

પ્રશ્ન-૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(૧) ફૂલોના ઉપયોગો લખો.

.....

(૨) કયા કયા ફૂલોનો ઉપયોગ પૂંજા અને સુશોભન માટે થાય છે ?.....

(૩) કયા કયા ફૂલોમાંથી સુંગધિત દ્રવ્ય (અત્તર) બને છે ?.....

(૪) ફૂલ અને કળી વચ્ચે તમને શું તફાવત જોવા મળે છે ?.....

(૫) મોટા વૃક્ષો ભારે પવનમાં પણ કેમ પડી જતાં નથી ?.....

(૬) વૃક્ષો પર કયા કયા પ્રાણીઓ રહે છે ?.....

(૭) દિવાલમાં છોડ કેવી રીતે ઉગતો હશે ?.....

પ્રશ્ન-૩. નીચેના વિધાનો સાચાં બને તે રીતે ખોટા શબ્દને છેડી નાખો.

- (૧) વૃક્ષ / છોડ ના મૂળ જમીનમાં ઊંડે સુધી વિસ્તરેલા હોય છે.
- (૨) આંબા / લીમડા ના ફૂલોનો રસ કાઢીને દવા તરીકે પીવામાં આવે છે.
- (૩) કળી / પાંદડાં માંથી ફૂલ ખીલે છે.
- (૪) સૂર્યમૂખી / ગલગોટા નું ફૂલ સૂર્યની સામે ખીલે છે.
- (૫) વનસ્પતિમાં ડાળીઓ અને પર્ણો સુધી પાણી પહોંચાડવાનું કામ પ્રકાંડ / મૂળ કરે છે.
- (૬) બટાકા / ગાજર મૂળ છે.

પ્રશ્ન-૪. બંધબેસતાં જોડકાં જોડો.

વિભાગ - અ	ઉત્તર	વિભાગ - બ
૧. ગુલકંદ	૧.	(અ) સૂર્યમૂખી
૨. ખાદ્યતેલ	૨.	(બ) રાતરાણી
૩. વેલા પર ખીલતું	૩.	(ક) ગુલાબ
૪. રાત્રે જ ખીલતું	૪.	(ડ) લીમડાનો મોર(ફૂલ)
૫. વૃક્ષ પર ખીલતું અને ઔષધિ આપતું	૫.	(છ) બોગનવેલ

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. ભૂતકાળ અને વર્તમાનનાં માનવ રહેઠાણો અને બાંધકામનાં તફાવત વિશે જાણો.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) નીલાભાઈ ધોળાવીરામાં શું બાંધીને રહ્યા હતા ?.....

(અ) ઝૂંપડી (બ) તંબૂ (ક) કૂબો (ડ) છાપરું

(૨) ધોળાવીરા ગુજરાતના કયા જિલ્લામાં આવેલું છે ?.....

(અ) કચ્છ (બ) પાટણ (ક) જામનગર (ડ) બનાસકાંઠા

(૩) નીલાભાઈએ જયરામનગરમાં શાનાં વડે ઘરની દિવાલો બનાવી ?.....

(અ) માટી અને ઈટો (બ) માટી અને ભૂંસૂં (ક) રેતી અને સિમેન્ટ (ડ) બેલાં અને માટી

(૪) નીલાભાઈએ જયરામનગરમાં ઘર બનાવવા માટે નીચેનામાંથી કઈ સામગ્રીનો ઉપયાગ કર્યો નહોતો ?.....

(અ) માટી અને ભૂંસૂં (બ) ગાયના છાણની ગાર

(ક) માટીના નળિયાં અને શણના કોથળા (ડ) બેલાં અને ઈટો

(૫) નીલાભાઈએ ઘરની પાછળ શાનો ઉપયોગ કરીને શૌચાલય બનાવ્યું હતું ?.....

(અ) કાચી ઈટો (બ) બેલાં (ક) પાકી ઈટો (ડ) સિમેન્ટની ઈટો

(૬) ઘરમાં લાઈટ (વિદ્યુત)નું કામ કરાવવા માટે કયા કારીગરને બોલાવશો ?.....

(અ) ઈલેક્ટ્રિશિયન (બ) પ્લમ્બર (ક) સુથાર (ડ) લુહાર

(૭) ઘરમાં પાઈપલાઈનનું કામ કરાવવા માટે કયા કારીગરની જરૂર પડે ?.....

(અ) કડિયો (બ) પ્લમ્બર (ક) ઈલેક્ટ્રિશિયન (ડ) મિકેનિક

(૮) નીલાભાઈનું લગ્ન થયું તેના થોડા સમય પહેલાં ઘરમાં નવા રૂમની દિવાલ બનાવવા કઈ સામગ્રી વાપરી ?.....

(અ) પાકી ઈટો અને સિમેન્ટ (બ) માટી અને ભૂંસૂં (ક) માટી અને પાકી ઈટો (ડ) કાચી ઈટો અને ચૂનો

પ્રશ્ન-૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(૧) નીલાભાઈએ જયરામનગરમાં કઈ કઈ સામગ્રીનો ઉપયોગ કરીને ઘર બનાવ્યું હતું ?.....

.....
.....
.....

(૨) નીલાભાઈનું લગ્ન થયું તેના થોડા સમય પહેલાં ઘરની મરામત અને નવો રૂમ બનાવવા માટે કઈ કઈ

સામગ્રીનો ઉપયોગ કર્યો ?.....
.....
.....

- (૩) હાલના સમયમાં પાકું ઘર બનાવવા માટે કઈ કઈ સામગ્રીની જરૂર પડે ?.....
.....
.....
- (૪) તમારા દાદા - દાદી એ શાનાં દ્વારા ઘરો બનાવેલાં ? હાલમાં તમે રહેતા ઘરોમાં તેમાંથી કોઈ સામગ્રી વપરાયેલી છે કે નહીં ? કઈ કઈ
.....
.....
- (૫) મકાન બનાવવા માટેની સામગ્રી શાના દ્વારા લાવવામાં આવે છે ?.....
.....
- (૬) પાકું ઘર બનાવવા માટે કયા કયા કારીગરોની જરૂર પડે ?.....
.....
.....
- (૭) ‘બેલાં’ શું છે ? તેનો શું ઉપયોગ થાય છે ?.....
.....
- (૮) કાચાં મકાનો અને પાકાં મકાનો વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.

કાચાં મકાનો	પાકાં મકાનો

પ્રશ્ન-૪. નીચેના વિધાનો સાચાં બને તે રીતે ખાલી જગ્યા પૂરો.

- (૧) જયરામનગર જિલ્લાનાં તાલુકામાં આવેલું છે.
- (૨) પાણીના પાઈપલાઈન અને નળફિટીંગનું કામ કરે છે.
- (૩) નીલાભાઈના પિતાજી પાકિસ્તાનનાંગામમાં રહેતાં હતા.
- (૪) નીલાભાઈ કચ્છનાં ધોળાવીરામાં આવીને સૌપ્રથમબનાવીને રહ્યા.
- (૫) નીલાભાઈએ સૌપ્રથમ વાર ઘરની છતઅનેમાંથી બનાવી.